

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
תשיעי

היכל
חמישי

מ א מ ר
**במדרש כו' בזכות יעקב
אני קורע את הים**

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'
מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זי"ע
– אדמו"ר ה"צמח צדק" –
מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה

על ידי מערכת
„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלש לבריאה
מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

BEMIDRASH . . BIZCHUT YAAKOV ANI KOREIA ET HAYAM

Copyright © 2013 by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehot.com • editor@kehot.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

פתח דבר

לקראת חג הפסח הבעל"ט, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „במדרש כו' בזכות יעקב אני קורע את הים", מאת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק".

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה מכתב-יד.

לע"ע מצאנו המאמר רק בכתב-יד מעתיק אחד, ובתחילת המאמר מופיעה שם כותרת של זמן אמירת המאמר ע"י כ"ק אדמו"ר ה"צ"צ: „בעזרת השם, שביעי של פסח תרכ"ב".

*

לתועלת הלומדים ומעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב והרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים"

י"ג ניסן, ה'תשע"ג

מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן
ברוקלין, נ"י.

בעז"ה, שביעי של פסח תרכ"ב

במדרש רבה פ' בשלח פ' כ"א ר' עקיבא אומר בזכות יעקב אני קורע להם את הים שנאמר ופרצת³ ימה וקדמה כו', כי לשון בקיעה ופריצה מלתא חדא היא, ויעקב ואתיות יבקע שנבקע הים בזכותו והי' ליבשה. והענין הוא כידוע שיש לבחי' מל' ב' שמות, בחי' ים כמ"ש והים עומד עליהם מלמעלה וכמ"ש ביעקב ופרצת ימה, ובחי' יבשה כמ"ש ויקרא אלקים ליבשה ארץ כו', והארץ הדום רגלי, ולכן בר"ה שהוא בנין המל' כמאמר אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם אנו אומרים להוי"ו הארץ ומלואה כו' כי הוא על ימים יסדה כו', שהתחדשות הוא בב' בחי' דמל', ומה שנאמר תחילה ארץ ואח"כ ים, כי ארץ קדמה בשורשה כמ"ש ארץ אשר הוי' אלקיך דורש אותה תמיד עיני הוי' אלקיך בה מראשית השנה ועד כו'.

ויובן ב' הבחי' דים ויבשה שבמל' ע"ד מארז"ל² כל מה שיש ביבשה יש בים חוץ מן כו', ושאר כל הנבראים שיש ביבשה נמצאים ג"כ בים, רק ההפרש

(2) בזכות יעקב אני קורע להם את הים : ראה עוד ביאורים באו"א על מארז"ל זה [בנוסף למאמרי אדמו"ר הצ"צ שבערה הקודמת] בסה"מ תרל"א ח"א ע' רפו (ובנסמן במ"מ שם). תרל"ב ח"ב ע' תרכח.

(3) ופרצת ימה וקדמה: ויצא כה, יד.
(4) ויעקב אתיות יבקע: ראה ע"ה (שער הארת המוחין) שכ"ב, ספ"ב. הנסמן במאמרי אדהאמ"צ שמות ח"ב ע' תפו. וראה בנדוד"ד גם באוה"ת בשלח ע' רסד (ושם ג"כ בענין שיעקב עבר את הירדן במקלו).

(5) והים עומד עליהם מלמעלה: ע"פ מלכים א ז, כה. דברי הימים ב ד, ד.

(6) ויקרא אלקים ליבשה ארץ: בראשית א, י.

(7) והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.

(8) בר"ה שהוא בנין המל': ראה פע"ח שער ר"ה.

(9) אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א. שם לד, ב.

(10) להוי' הארץ ומלואה: תהלים כד, א ואילך.

(11) ארץ אשר הוי' אלקיך: עקב יא, יב.

(12) מארז"ל כל מה שיש ביבשה יש בים :

(1) במדרש רבה פ' בשלח: לכללות המאמר ראה גם ד"ה בוקע ים לפני משה, בסה"מ תקס"ב ח"ב ע' ת ואילך. המאמר דתקס"ב נדפס ג"כ בביאוה"ז לאדהאמ"צ מב, ג ואילך. [ובהוצאה החדשה של ביאוה"ז, שנת תשע"ג הוא בדף פ, א ואילך. ובמ"מ שם בתחילת המאמר נסמן על זה בארוכה]. ועם הגהות בס' ביאוה"ז לאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' רו. ח"ב ע' תשעו. והגהות נוספות בהוספות לסה"מ תקס"ב ח"ב ע' תרט [שם כותב אדמו"ר הצ"צ על מאמר זה שבתקס"ב וביאוה"ז לאדהאמ"צ "והוא מרבינו ז"ל בפסח תקס"ב אך כמדומה שאין הלשון מדוקדק]. ובד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת בס' מאמרי אדמו"ר הצ"צ הנחות ע' עה ואילך.

[המאמר כאן מיוסד על ד"ה בוקע ים לפני משה הנ"ל, וכאן הוא בתוס' הגהות וביאורים מאדמו"ר הצ"צ].

וראה גם ד"ה להבין ענין ק"ס בס' מאמרי אדה"ו תקע"ב ע' רמא ואילך וע' רנז ואילך. ד"ה ויט משה בסה"מ תרל"ב ח"א ע' קלב (ובמ"מ שם). ובסה"מ תרע"ח ע' רנד ואילך. ובסה"מ תרצ"צ ע' קפח ואילך. ד"ה הנה ישכיל עבדי תשי"ז (ס"ג ואילך).

שביניהם הוא שכל הברואים שבים הם בתכלית הביטול להים המח' אותם ומובלעים בתוכו, וכמו דגים שבים כשהם¹³ פורשים מן הים מיד מתים, כי המים שבים הן עצמות החיות שלהם ומובלעים בתוך תוכם ונטבע בהם טבע הים והקיריות שבו, הגם שהם בריאה בפ"ע אך מפני [ש] החיות שלהם הוא מהים ומחי' אותם בקירוב הם בתכלית הביטול בתוך הים ואינם יכולים להפרד ממנו אפי' כו', אבל הברואים ביבשה הגם שהם מקבלים ג"כ עיקר חיותם מהארץ, כמ"ש ארץ¹⁴ ממנה תצא לחם, להחיות מן הארץ והכל¹⁵ הי' מן העפר, אעפ"כ יכולים להפרד מן הארץ ויבשה ויכולים לחיות באויר ובים¹⁶ להיות נפרדים מהיבשה, ונראים ליש ודבר בפ"ע שאינם צריכין לו כי החיות שמקבלים מהארץ הוא בדרך ריחוק מקום. והנמשל למעלה הוא ג"כ ענין ההפרש בין ים¹⁷ שהוא עלמא דאתכסי' שהברואים דשם כמו המלאכים שנק'¹⁸ בזהר נוני ימא הם בתכלית הביטול לאור האלקי המח' ומהוה אותן ואינם נפרדים כלל, הגם שהם ג"כ נבראים ומחודשים מאין ליש למהות דבר, אך מפני שאור האלקי מאיר בהם בקירוב בלי העלם והסתר והם בטלים בתכלית הביטול לאור האלקי שבבחי' ים העליון שנק' עלמא דאתכסי', ולכן יכולים לומר על עצמם שהם עושים הדבר כמ"ש שובי' אשוב אליך כעת חי' ולשרה בן, וכמ"ש ויקרא²⁰ מלאך ה' אל אברהם שנית מן השמים ויאמר בי נשבעתי נאום הוי', מפני שהם רק כלי לדבר הוי' הדובר בם מחמת הביטול שבהם למקור חיותם שמחי' ומהוה אותם תמיד בלי הפסק, והם קרובים לאור חיותם כמשל דגים שבים, אבל הברואים שבעלמא דאתגליי' שנק' יבשה וארץ, הגם שאתהי' מחי' את כולם כתיב ומהוה אותן ג"כ תמיד מאין ליש כמ"ש ובטובו²² מחדש בכ"י תמיד מע"ב, אך החיות אינו מאיר עליהם בגילוי רק ע"י ריבוי צמצומים והסתר בהסתר הבורא מן הנברא, לכן יכולים להיות יש ונפרד בפ"ע בלי ביטול כלל לאור האלקי המח' ומהוה אותן תמיד, והגם שאנו רואים שיש לבנ"א ג"כ ביטול לאלקות בקבלת עומ"ש ועול מצות לעשות רצונו בלב שלם ובשמחה, זהו רק מצד שניתנה להם הבחירה כמ"ש ובחירת²³ בחיים, כי המלאכים אין להם כח הבחירה כלל ועבודתם באימה ויראה אינו מצד הבחירה שלהם רק

יח, א. א. קנב, א. קנח, ריש ע"ב. תקו"ז בהקדמה
 (א, סע"ד ואילך). וראה בכ"ז תו"א בשלח סב,
 א, לקו"ת צו יד, ב ואילך. שער האמונה
 (לאדהאמ"צ) צד, א ואילך. ובכ"מ.
 18) שנק' בזהר נוני ימא: ראה זחי"ב מח, ב
 ובמקדש מלך שם. ובכ"מ. ביאוה"ז לאדהאמ"צ
 לזהר שם מא, ג. תו"ח בשלח ח"א רז, א. וש"נ.
 19) שוב אשוב: וירא יח, י.
 20) ויקרא מלאך ה': שם כב, טו.
 21) שאתה מחי' את כולם: ע"פ נחמ" ט, ו.
 22) ובטובו מחדש בכ"י: ברכת יוצר.
 23) ובחירת בחיים: נצבים ל, יט.

ראה חולין קכו, א. ירושלמי שבת פי"ד, ה"א.
 ראה גם תו"ח שמות ח"א יח, ג הערה 770.
 13) כשהם פורשים מן הים מיד מתים: ראה
 ברכות סא, ב. ע"ז ג, ב. חולין קכו, א. וראה
 בהמ"מ בסה"מ תקע"ב ע' רמב. מאמרי
 אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' א'כד.
 14) ארץ ממנה תצא לחם: איוב כח, ה
 [ושם: יצא לחם].
 15) והכל הי' מן העפר: קהלת ג, כ.
 16) ובים: ר"ל על פני הים, וכן מפורש
 בסה"מ תרע"ח שם.
 17) ים שהוא עלמא דאתכסי': ראה זח"א

מצד גילוי אור וחיות אלקי שמאיר עליהם תמיד וכמאמר²⁴ ומוראך עליהם ע"כ הם תמיד בבחי' ביטול עצמי וטבע כמשל נוני ימא, אבל הארץ נתן לבני אדם בעבודתו עפ"י בחירה ורצון דוקא וברצונם יוכלו לבחור להיפוך ח"ו ג"כ, ויהיו נפרדים לגמרי ח"ו מאור האלקי המחי' ומהוה אותן תמיד מחמת ההסתר וההעלם עד שהחשך²⁵ יכסה ארץ, זהו ההפרש למעלה בין ים ליבשה דמדת מל'.

ועתה יש להבין עוד בענין בחי' ים שבמדת מל' ע"ד שמבו' בזהר²⁶ פ' בשלח במאמר וכד סליק ימא גלגלוי כולון ארביין סלקין ונחתין וזעפא אשתכח, ורוחא תקיפא אזלא עלוי בתקיפו ונוני ימא מתבדרין לכל סטר אילין למזרח ואילין למערב, אילין לצפון ואילין לדרום, וכל אינון בני עלמא דחמא רשיעא עלייהו נטלין לון ובלעין לון בקפטרי ארעא, וכל ארביין לא נטלין מאתרייהו ולא סלקין ונחתין בר מההיא שעתא דאתי חד דברא בימא וידע לאשלמא רוחא דזעפא דימא, כיון דסליק דא עלוי דימא שכיך מרוגזא ונייחא אשתכח.

ויובן זה ע"ד משל בים הגשמי כאשר תעמד רוח סערה על הים תרומם גליו כמ"ש ויאמר²⁷ ויעמד רוח סערה ותרומם גליו כו', ואז נוני ימא אינם יכולים לעמוד במקומם ומתבדרין לכל סטר, וגם הארביין שהם הספינות שבנ"א יושבין שם אינם יכולים לנסוע כסדרן וסלקין ונחתין כמ"ש יעלו²⁸ שמים ירדו התומות מחמת התרוממות גלי הים ע"י הרוח סערה, כך יובן למעלה בים העליון דבחי' מלכות כל עולמים לפעמים מתערור רוח זעפא הם הגבורות העליונות שבמל' לעלות ולהכלל למעלה מעלה היפוך מירידתם להחיות את הנבראים והוא מסיבת תגבורת הדינים מהעלאת מ"נ שלמטה, ואז כל נוני ימא שהם המלאכים העליונים מתבדרין לכל סטר מסדר והנהגה התמידית שלהם, וגם²⁹ הארביין הם הנשמות שירדו לגופים שנק' ארביין, כמו למשל הספינה שמוליכה חיות האדם שיוכל לחיות גם בים ואינו נטבע במים שבים מפני כלי הספינה המחזיקים אותו שלא יבטל בהים ועוד מבואר במ"א³⁰ שעיקר הארביין הם הלבושים דהמצוות כמ"ש ויעש³¹ אלקים לאדם ולאשתו כותנות עור וילבישם, וקודם החטא הי' כותנות³² אור באל"ף להוסיף אור בג"ע, כמ"ש ויניחהו³³ בג"ע לעבדה ולשמרה, לעבדה³⁴ זה רמ"ח מ"ע ולשמרה זה שס"ה מל"ת, ואחר החטא הם הלבושים דמצות דעכשיו לברר בירורי ק"נ

-
- 24) וכמאמר ומוראך עליהם: פיוט אשר אור ע' שמב. ועוד.
 25) שהחשך יכסה ארץ: ע"פ ישעי' ס, ב.
 26) בזהר פ' בשלח: מח, ב.
 27) ויאמר ויעמד רוח סערה: תהלים קז, כה.
 28) יעלו שמים: שם כו.
 29) וגם הארביין הם הנשמות שירדו לגופים: ראה זח"ב קצט, א ומק"מ שם.
 30) במ"א שעיקר הארביין הם הלבושים דהמצות: ראה גם לקו"ת שמיני יט, ד. יהל
 31) ויעש אלקים לאדם ולאשתו: בראשית 1
 32) כותנות אור באל"ף: ראה ב"ר פ"כ, יב.
 33) ויניחהו בג"ע: בראשית ב, טו.
 34) לעבדה זה רמ"ח מ"ע: ראה זח"א כו, א. זח"ב קסה, ב. הנסמן במאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' שצט.

לעשות³⁵ ולתקן אותם, שע"ז יומשך לבושים להנשמה בג"ע ליהנות מזיו השכינה שלא יבטל. גם אפ"ל כמשל הצדיק שיש לו השגה גדולה איך שכולא³⁶ קמי' כלא חשיב והכל בטל במציאות לגבי הבורא ית', כ"י³⁷ אתה הוי' לבדך אחר הבריאה כמו קודם הבריאה בלי שום שינוי כלל, ומזה יוכל להגיע לבחי' ומדריגת כלתה³⁸ נפשי להוי' בבחי' ביטול וכלות הנפש ברצון הנפש שוקקה, אך מחמת הארבינ דהמצות בע"כ³⁹ אתה חי מחיי החיים להמשיך גילוי אלקות למטה כמ"ש אם⁴⁰ רץ לבך שוב לאחד, להיות גוי⁴¹ א' בארץ שיהי' לוי⁴² ית' דירה בתחתונים דוקא ע"י קבלת עומ"ש ועול מצות, בקיום התומ"צ היום⁴³ לעשותם כ"י⁴⁴ לא לתוהו בראה לשבת יצרה בחי' רצוא ושוב, אך כשגלי הים מתרוממים למעלה אז גם הארבינ לא נטלין מאתרייהו ולא סלקין ונחתין, וכידוע מיורדי הים באניות כשעומד רוח סערה על הים אז א"א למשוך ולהוליך הספינה לזרכה ובהכרח לעמוד על מקום א' ע"י כלי הברזל הנק' איינקערש, בר מההוא שעתא דאתא חד דברא בימא וידע לאשלמא רוחא דזעפא דימא, היינו להמתיק כל הגבורות ע"י בחי' יחוד⁴⁵ ז"א צדיק עליון, צדיק⁴⁶ יסוד עולם, וכמ"ש בשוא⁴⁷ גליו אתה תשבחם, וקם סערה לדממה ויחשו גליהם כו' וינחם אל מחוז חפצם, וכדין כולהו ארבינ אזלין באורח מישור ולא סאטן לימינא ושמאלא כמ"ש שם⁴⁸ אניות יהלכון, וכל נונין דימא מתכנסין לאתרייהו.

ועתה יש להבין ענין ק"ס שנבקע הים והי' ליבשה כמ"ש הפך⁴⁹ ים ליבשה כו' שם נשמחה בו. וצריך להבין תחילה ענין הפלוגתא בגמ' חד⁵⁰ אמר שמים קדמו לארץ כמ"ש בראשית⁵¹ ברא אלקים את השמים ואת הארץ, והארץ⁵² כגרגיר חרדל לגבי השמים, והשמים מקיפים את הארץ מכל צד, וכת"ב אני⁵³ אענה את השמים והם יענו את הארץ, וחד אמר ארץ קדמה שנאמר ביום⁵⁴ עשות ה' אלקים ארץ ושמים, וכמ"ש לפני⁵⁵ הארץ יסדת. אך באמת בסדר הבריאה שמים קדמו,

ביאוה"ז לאדהאמ"צ מג, ב: פי' הוא דברא הוא בחי' יסוד אבא המלוכש ביסוד ז"א, דלא

כפי' המק"מ בבחי' יסוד ז"א בלבד כו'.

46) צדיק יסוד עולם: משלי י, כה.

47) בשוא גליו אתה תשבחם: תהלים פט, י.

48) שם אניות יהלכון: שם קד, כו.

49) הפך ים ליבשה: תהלים סו, ו.

50) חד אמר שמים קדמו לארץ: חגיגה יב, א.

51) בראשית ברא אלקים: בראשית א, א.

52) והארץ כגרגיר חרדל: ראה גם תו"א

בראשית ב, א. תו"ח בראשית כא, ד ובהערה 34.

53) אני אענה את השמים: הושע ב, כג.

54) ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים:

בראשית ב, ד.

55) לפני הארץ יסדת: תהלים קב, כו.

35) לעשות ולתקן: בראשית ב, ג. ראה ב"ר פ"א ו וברש"י שם.

36) שכולא קמי' כלא חשיב: ראה זהר זהר בהקדמה יא, ב.

37) כי אתה הוי' לבדך: ישע"ל לז, כ.

38) כלתה נפשי להוי': ע"פ תהלים פד, ג.

39) בע"כ אתה חי: ראה אבות ספ"ד.

40) אם רץ לבך שוב לאחד: ס"י פ"א, מ"ח.

41) גוי א' בארץ: דברי הימים א יז, כא.

42) לו ית' דירה בתחתונים: תנחומא נשא

טז. בחוקתי ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו (ובהנסמן בליקוט פירושים לשם).

43) היום לעשותם: ואתחנן ז, יא.

44) כי לא לתוהו בראה: ישע"ל מה, יח

[ושם: תהו].

45) יחוד ז"א: אוצ"ל: יסוד ז"א. וראה

ובמח' ארץ קדמה כי סוף⁵⁶ מעשה במח' תחילה, כמו במשל באדם דלמטה הנה תחילת עליית רצונו ומח' בדיבור עניני מו"מ וכדומה, עיקר כוונתו בזה הוא להרויח בכדי להחיות את נפשו, וצריך להקדים לזה כמה מחשבות ותחבולות בהנהגות ותהלוכות העסק במעשה בפו"מ עד שיצא מח' הראשונה וכוונתו העצמי מכח אל הפועל לבסוף דוקא, אך באמת תחילת המח' וסוף המעשה ענין אחד הם, וכך יובן למעלה דהנה עיקר כוונת ותכלית הבריאה שעלה ברצונו ית' הוא בשביל סוף מעשה דארץ דייקא כמארז"ל במדר' נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא שהיא הארץ כמ"ש ארץ אשר הוי' אלקיך דורש אותה תמיד עיני הוי' אלקיך בה כו', והמלאכים בקשו תנה⁵⁷ הודך דתורה על השמים והשיב⁵⁸ כלום יצה"ר יש ביניכם, ולא ניתנה אלא בארץ התחתונה כמ"ש וירד⁵⁹ הוי' על הר סיני ועל⁶⁰ הארץ הראך את אשו הגדולה וכתב הארץ⁶¹ האירה מכבודו, ואין⁶² כבוד אלא תורה, וסוף מעשה זו דארץ שיהי' גילוי אלקות למטה בנשמות שבגופים גשמיים ע"י קבלת עומ"ש ועומ"צ עלה במח' תחילה לכן ארץ קדמה.

אך ב' הדיעות הם אמת וזהו ע"ד מ"ש כ"כ אל דיעות הוי' ב' דיעות ד"ע וד"ת, אך יש דעת שלישית דשמים וארץ כא' נבראו כמ"ש קורא⁶⁴ אני עליהם יעמדו יחדיו, וכתב את⁶⁵ השמים ואת הארץ אני מלא בהשואה אחת, וזהו ע"י שם אל שכולל ב' הדיעות כא', שהוא עצמות או"א"ס ב"ה שלמעלה מבחי' סובב וממלא, שרש ב' הדיעות הנ"ל, ועז"נ המגביה⁶⁶ לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ כא' ממש כי אין ערוך אליו ית'.

ומזה יובן ג"כ ענין ים ויבשה שהם בחי' עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגליי' וכנ"ל באריכות בענין ב' דיעות הנ"ל, שבבחי' ים מאיר הביטול אמיתי דיחוי"ע, וביבשה שנק' ארץ הוא ביטול היש דיחוי"ת, ובק"ס הפך ים ליבשה ונתחברו ב' הבחי' כא', כידוע שבק"ס יש ב' דיעות, עפ"י⁶⁷ דעת הזוה"ק נתעלה היבשה ונכלל בים כמ"ש ובנ"י⁶⁸ הלכו ביבשה בתוך הים, והמים היו להם חומה מימינם ומשמאלם, ודעת⁶⁹ האר"י ז"ל שהים נמשך ונתגלתה היבשה וגם שם הי'

56) סוף מעשה במח' תחילה: ע"פ פיוט
 „לכה דודי“.
 57) תנה הודך: תהלים ח, ב.
 58) והשיב כלום יצה"ר יש ביניכם: שבת פח, ב ואילך.
 59) וירד הוי' על הר סיני: יתרו יט, כ.
 60) ועל הארץ הראך: ואתחנן ד, לו.
 61) הארץ האירה מכבודו: יחזקאל מג, ב.
 62) ואין כבוד אלא תורה: אבות פ"ו, ג.
 63) כי אל דיעות הוי' ב' דיעות: שמואל א' ב, ג. ראה מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' רסב. וש"נ. תר"ח בראשית יח, ג ובהערה 11.
 64) קורא אני עליהם: ע"פ ישעי' מח, יג.
 65) את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
 66) המגביהי לשבת: תהלים קיג, ה ואילך.
 67) עפ"י דעת הזוה"ק: זח"ב מח, ב שם.
 68) ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים: בשלח יד, כט.
 69) ודעת הארי ז"ל: פ"ע"ח שער חג המצות פ"ז, שער הכוונות ענין ראש השנה דרוש יב. וראה בהמ"מ בס' שער האמונה ע"א, ב. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' ריב ואילך.

מאיר הגילוי דים כמארז"ל⁷⁰ ראתה שפחה על הים כו', אך ב' הדיעות אמת, שנעשה יחוד וחיבור דים ויבשה כא' והו"ע מפני שהים מאיר בהם הגילוי דעצמות או"ס ב"ה, וכמ"ש ויולך⁷¹ הוי' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה שהוא הגילוי מבחי' קדמונו⁷² של עולם שלמעלה מגדר עלמין לגמרי, ששם ים ויבשה דג' עלמין הנ"ל שוין ושמים וארץ כא' נבראו כמ"ש קורא אני עליהם יעמדו יחד, והי' הגילוי למטה כמו למעלה ממש, וכולם אמרו זה אלי ואנוהו כמ"ש בסדר תפלת ערבית מלכותך ראו בניך בוקע ים לפני משה זה⁷³ אלי ענו ואמרו, כולם יחד, וכמ"ש הפך ים ליבשה כו' שם נשמחה בו ממש.

וְזָהָן ואתה⁷⁴ הרם את מטך ונטה את ירך על הים ובקעהו, והנה בלשון הרם את מטך יש ב' פירושים, הא' לשון הרמה והעלאה, כי מטך הוא כללות ההשתלשלות דג' עולמות ב"ע דבראתיו⁷⁵ יצרתיו אף עשיתיו, וידוע בענין מט"ט⁷⁶ שהוא לשון מטה ונטי' כי הוא שרו של עולם דג' עולמות ב"ע, ומטה משה הוא בחי' ב"ע שבאצי', והרמת מטה דמשה הוא להרים כללות ההשתלשלות דים ויבשה שבכללות ג' עולמות ב"ע בבחי' שלמעלה מהשתלשלות שהוא או"ס ב"ה שהוא למעלה מגדר עלמין ועי"ז נעשה ים ויבשה שוים, ופי' הב' של הרם את מטך הוא ענין הרמה והשלכה כמ"ש הרם⁷⁷ את המחנות כו', וכידוע שבענין רמה⁷⁸ בים יש ג"כ ב' פירושים לשון רוממות ולשון השלכה, ומזה יובן בענין קי"ס ג"כ שאמר השי"ת למשה הרם את מטך שהוא מקור ההשתלשלות דג' עולמות ב"ע בכלל ובפרט ששרשם מג' אותיות דשם הוי' ה' ו' ה' שהוא מקור ושורש דג'⁷⁹ מיני כלים ראש תוך סוף, ונטה⁸⁰ את ירך אל תקרי ירך אלא יודי"ך היינו יוד דשם הוי' שהוא גילוי או"ס ב"ה שבחכ' שרש משה בבחי' אצי' שבאצי' מלמעלה מהשתלשלות מקור גילוי כל האורות, כידוע⁸¹ בענין ושמי הוי' לא נודעתי להם שהוא גילוי עצמות או"ס שבחכמה דייקא כמ"ש הוי'⁸² בחכ' כו', ועי' בחי' זו נטה את ירך על הים ובקעהו, שיהי' ים ויבשה דהשתלשלות שוים, ויהי' הגילוי למטה ביבשה כמו בים, וזהו בוקע ים לפני משה דווקא.

70	כמארז"ל ראתה שפחה על הים: מכילתא טו, ב.
71	ויולך הוי' את הים ברוח קדים: בשלח יד, כא.
72	קדמונו של עולם: ראה ב"ר פל"ח, ז.
73	זה אלי: בשלח טו, ג. סוטה יא, ב.
74	ואתה הרם את מטך: שם יד, טז.
75	דבראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ע"פ ישעי' מג, ז.
76	מט"ט . . שרו של עולם: ראה יבמות טז, ב.
77	הרם את המחנות: קרח יז, ב [ושם: וירם].
78	רמה בים: בשלח טו, א. כא.
79	דג' מיני כלים ראש תוך סוף: ראה ע"ח (שער המוחין) ש"כ פ"ה.
80	ונטה את ירך אל תקרי ירך אלא יודי"ך: בשלח יד, טז. ראה תקו"ז בהקדמה ז, ב. תס"ט (קו, א). מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' תרעט. וש"נ.
81	כידוע בענין ושמי הוי' לא נודעתי: וארא ו, ג. ראה תו"א נו, א. ג ואילך. ובכ"מ.
82	הוי' בחכ': משלי ג, יט.

אך יעקב אותיות יבקע שנבקע הים בזכותו דווקא, כמ"ש ופרצת ימה כו', הענין הוא כי ידוע שלשון ופרצת מורה על הגילוי שלמעלה מסדר וגדר ההשתלשלות כמארז"ל המלך⁸³ פורץ לו גדר, וכידוע⁸⁴ בענין האל הגדול הגבור והנורא⁸⁵ בוי"ו אל עליון שהוא מדתו של יעקב שנאמר מה⁸⁶ נורא המקום הזה, וכאשר יתבאר לקמן באריכות.

ויובן זה מענין סדר התפילה בכל יום שיש בו ג"כ מדריגה זו דקי"ס, וכידוע שבסדר התפילה יש ד' מדריגות ברוך שאמר ופסודי⁸⁷, ויוצר אור, וק"ש, ושמר⁸⁸ שהם ד' תיקוני שכינתא, וכידוע מפסוק והנה רוח גדולה וחזקה מפרק הרים ומשבר סלעים לא ברוח הוי' ואחרי⁸⁸ הרוח רעש לא ברעש הוי', ואחרי⁸⁹ הרעש אש לא באש הוי' ואחרי האש קול דממה דקה תמן⁹⁰ קאתי, וידוע דבחי' רוח קאי על פסודי⁹¹ התבוננות דברוח פיו כל צבאם, יהללו הוי' במרומים הללוהו⁹² כל צבאיו, יהללו⁹³ שם הוי' כי הוא צוה ונבראו שעי"ז מתעורר רוח האדם העולה למעלה באהוי"ר להוי', אך לא ברוח הוי', ואחרי הרוח רעש בשתיים שלפני⁹⁴ איך שהאופנים וחיות הקודש ברעש גדול מתנשאים לעומת השרפים, ועי"ז גם נה"ב שבאדם ששרשו מהאופנים יתפעל ג"כ ברעש גדול להוי', אך לא ברעש הוי', ואחרי הרעש אש דנה"א בברכת אהבת עולם אהבתנו חמלה גדולה כו' דקאי על נש"י דווקא שעלו⁹⁵ במחשבה, ועי"ז יתפעל הנה"א בק"ש ברשפי אש להיכלל ולמסור נפשו באחד כמ"ש רשפי⁹⁶ רשפי אש שלהבת יה שנק' ים כמ"ש יקוו המים אל מקום אחד דיחו"ע, ותראה היבשה שנק' ארץ יחוי"ת, בשכמל"ו, ובפרט שית תיבין דיחו"ע שבפסוק שמע נק' ים כביטול עצמי, ושית תיבין דבשכמל"ו נק' ארץ ויבשה כביטול היש דיחוי"ת, ואח"כ קודם שמו"ע אומרים וים סוף להם בקעת שהו"ע קי"ס שים ויבשה נעשו שוין מפני הגילוי היותר עליון דשמו"ע באי"ס תמן מלכא קאתי שהו"ע ביטול במציאות כריעות והשתחוואות שהוא למעלה מאהוי"ר דים ויבשה וכמ"ש קורא אני עליהם יעמדו יחדיו, הלא⁹⁷ את השמים ואת הארץ אני מלא ממש. וזהו שבתחילת שמו"ע בברכת אבות מזכיר תחילה האל הגדול היינו סטרא גדולה והתפשטות חסד דאברהם שהו"ע התגלות אלקות בחי' ביטול דיחו"ע דים העליון, ואח"כ הגבור סטרא דגבורה מדת יצחק היינו מדת הצמצום להעלים האור בדרך העלם והסתר בריבוי גבורות וצמצומים שתראה היבשה שנק'

- 83 המלך פורץ לו גדר: פסחים קי, א. וש"נ.
 84 וכידוע בענין האל הגדול: ע"פ נחמי'
 ט, לב. תפלת שמו"ע.
 85 והנורא בוי"ו אל עליון שהוא מדתו של יעקב: ראה זח"א קנו, ב. זח"ג שב, א. פרדס שער הכינויים שכ"ב, פ"ד.
 86 מה נורא המקום הזה: ויצא כח, יז.
 87 ד' תיקוני שכינתא: ראה זח"ב קלג, א. מאמרי אדאמ"צ דברים ח"ב ע' תח. נ"ך ע' טז. וש"נ.
 88 ואחרי הרוח רעש: מלכים א יט, יא.
 89 ואחרי הרעש אש: שם יב.
 90 תמן קאתי: ראה זח"ג רכג, ב. תקו"ז בהקדמה (ג, ב).
 91 הללוהו כל צבאיו: תהלים קמח, ב.
 92 יהללו שם הוי': שם ה.
 93 שעלו במחשבה: ראה ב"ר פ"א, ד.
 94 רשפי רשפי אש: שה"ש ת, ו.
 95 בא"י: = ברוך אתה ה'.
 96 הלא את השמים: ירמ" ב, כד.

שביעי של פסח תרכ"ב

יא

ארץ בחי' יחור'ת כנ"ל, ואח"כ והנורא שהוא מדתו של יעקב שאמר מה נורא המקום הזה, קו האמצעי בריח' התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה, מקצה עליון עד קצה התחתון כמ"ש מקצה⁸⁸ [השמים] עד קצה השמים, שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה ע"י וי"ו דהנורא אל עליון, הארת הכתר שנמשך בו אור הקו שלמעלה מהב' דיעות דע"ת וד"ע דים ויבשה, והוא כמ"ש כי אל דיעות הוי' דשם אל כולל ב' הדיעות דים ויבשה כאחד. והו"ע מיי" אל כמוך די"ג מדה"ר דקאי על רב חסד דעתיק וא"א שלמעלה מחסד דאברהם שנק' חסד עולם, והיא ההמשכה שע"י מדתו של יעקב אותיות יבקע שעז"נ ופרצת ימה כו', וכמ"ש במשה בוקע ים לפני משה זה אלי כו', שהוא בחי' בקיעת האור דים העליון והלכו ביבשה בתוך הים כמ"ש הפך ים ליבשה כו'.

וזקנו שארז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא ושאר י הנביאים, כי כללות ענין גילוי הנבואה לנביאים שנתנבאו¹⁰⁰ בכה והוא תוס' הארה מעלמא דאתכסי' לעלמא דאתגליי', וגם גילוי דנבואה זו לא היו יכולים לקבל כ"א בביטול כל חושי גופם קרוב להתפשטות הגשמי', אבל נבואת משרבע"ה ה' בזה בלא ביטול חיצוני שלי¹⁰¹ הקיץ רק כביטול פנימי כמ"ש עמדו¹⁰² ואשמעה מה מצוה לכם, ובק"ס ה' כללות ישראל במדריגה זו וכולם אמרו זה אלי כו', כי ה' הגילוי מעצמות אוא"ס שלמעלה מהגילוי דנבואה, ולכן אפי' שפחה ראתה על הים כו', וזהו הפך ים ליבשה דקאי על קי"ס לשון עבר וכמ"ש בקי"ס עד¹⁰³ יעבור הוי' כו' אך מ"ש אח"כ בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו ממש ל' עתיד, היינו כי קי"ס ה' הבקיעה וההעברה בבחי' מל' דאצי' בב' מדריגות ים ויבשה עלמא דאתכסי' ועלמא דאתגלייא שזהו ההעברה דעד יעבור עמך הוי', אבל לעתיד יהי' ההעברה בבחי' נהר דבינה כמ"ש בנהר יעברו ברגל, ועז"נ עד יעבור עם זו קנית ממש, וכידוע בענין אברהם¹⁰⁴ קנין א', לכן נא' שם נשמחה בו בעצמות אוא"ס ב"ה ממש, אך הארה מגילוי זה דלעתיד מאיר גם עכשיו בג' רגלים שנקראו ג"כ מועדים לשמחה שאז אם¹⁰⁵ הבנים שמחה, ואם¹⁰⁶ לבינה תקרא שהוא בחי' נהר דבינה, לכן בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו ממש, וזהו ענין בשמחה¹⁰⁷ ובטוב לבב מרוב כל חיי העוה"ב בג"ע, רק השמחה בעצמות כמ"ש נגילה¹⁰⁷ ונשמחה בך.

97	ברייח התיכון המבריח מן הקצה אל	101	של הקיץ: כ"ה בכת"י המעתיק.
הקצה: ע"פ תרומה כו, כח. ראה זח"ג קעה,		102	עמדו ואשמעה: בהעלותך ט, ח.
רע"ב. תניא פ"ג (יט, א).		103	עד יעבור הוי': בשלח טו, טז.
98	מקצה [השמים] עד קצה השמים :	104	אברהם קנין א': אבות פ"ו, י.
ואתחנן ד, לב.		105	אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.
99	מי אל כמוך: מיכה ז, יח.	106	ואם לבינה תקרא: משלי ב, ג.
100	שנתנבאו בכה: ראה ספרי ר"פ מטות	107	בשמחה ובטוב לבב מרוב כל: תבוא
הובא ברש"י שם. תו"ח בשלח ח"א קמד, ב		כח, מז.	
הערה 29.		108	נגילה ונשמחה בך: שה"ש א, ד.

לעילוי נשמת

הרבנית רבת פעלים אשה יראת ה'

מרת **צבי' מרים** ע"ה

גורארי'

בת הרה"ג הרה"ת **יצחק הכהן** ע"ה

שלוחה של כ"ק אדמו"ר זי"ע קרוב לשלשים ושש שנה

עסקה במילוי שליחות במרץ ובמס"נ

ובמיוחד במבצע חינוך וטהרת המשפחה

ורבים השיבה מעון

נפטרה ביום די' פי' אמור, י"ב אייר, ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתה שליט"א